28/11/2020

Божићни пост

Установљавање Божићног поста, као и других вишедневних постова, датира се у прве векове Хришћанства. Већ од IV века свети Амвросије Милански, Филистрије, блажени Августин помињу у својим делима Божићни пост. У V веку је о Божићном посту писао Лав Велики. Првобитно је Божићни пост трајао за једне хришћане седам дана, а за друге мало дуже. На сабору 1166. године који је одржан у време константинопољског патријарха Луке и византијског цара Мануила свим хришћанима је било наређено да поштују 40-дневни пост уочи великог празника Христовог Рођења.

Антиохијски патријарх Валсамон је писао, да „је сам Свјатијеши Патријарх рекао да иако дани тих постова (Успењског и Божићног) нису одређени правилом, потрудимо се међутим да следимо неписано црквено предање и дужни смо да постимо ...од 15 дана новембра“. Божићни пост је последњи вишедневни пост у години. Почиње 14/27. новембра и траје до 24.

децембра/6. јануара, траје четрдесет дана и због тога се у црквеном уставу назива Четрдесетницом, као и Велики пост.

Божићни пост је установљен ради тога да бисмо се пре дана Христовог Рођења очистили покајањем, молитвом и постом, како бисмо чиста срца, душе и тела могли са страхопоштовањем да дочекамо Сина Божијег Који се јавио свету, и да би Му поред обичних дарова и жртви, принели наше чисто срце и жељу да следимо Његово учење.

Утемељитељем хришћанскога подвига сматра се сам Господ наш Исус Христос, који је уочи ступања у подвиг искупљења рода људскога укрепио себе дуготрајним постом. И сви подвижници, почињући да служе Господу, наоружавали су се постом и нису друкчије ступали на пут Крста но спроводећи пост.

* Мојсије после поста од четрдесет дана усудио се да се попне на врх горе Синаја, и да прими од Бога плоче са десет заповести.

* Пророк Самуило био је плод поста. Његова мајка Ана, пошто је постила, помолила се Богу: „Господе сила, помилуј ме и подари ми дете, па ћу га посветити Теби“.

* Великог јунака Сампсона је пост учинио непобедивим. Преко поста је зачет у утроби матере своје. Пост га је родио. Пост га је одојио. Пост га је одхранио. Онај пост којег је одредио анђео: „Дете које ћеш родити, не треба да окуси ништа од плодова винограда. Неће пити вина нити било које друго опојно пиће“. Док је Сампсон живео са постом, побеђивао је на хиљаде Филистејаца, рушио врата утврђених градова, задавио рукама лава. Међутим када је напустио пост и Далилда га навела на пијанство и у блуд, био је заробљен, ослепљен и исмејан од својих непријатеља.

* После поста од четрдесет дана удостојио се пророк Илија да се сретне са Господом лицем у лице. После поста васкрсао је умрло дете и показао се јачим од смрти. После поста затворио је небо да не пада киша за три и по године. То је учинио да би омекшао тврдокорност срца Израиљаца који су се били предали разврату и безакоњу. Тако је изазвао принудни пост у целом народу, док се не покају и исправе своје грехе, који су проистекли од удобног и разнеженог живота.

* Пророк Данило, који за двадесет дана није окусио хлеба нити пио воде, поучио је чак и лавове да посте. Гладни лавови нису га растргли, као да је имао тело од камена или бакра или неког другог тврдог материјала. Пост је

ојачао тело Пророка и учинио га неповредивим за зубе звери, као што боја чини гвожђе неповредивим за рђу.

* Живот Светог Јована Крститеља био је непрекидни пост. Није имао ни кревета, ни трпезе, ни имања, ни стоке, ни магацине хране, нити било шта друго од онога што се сматра неопходно за живот. Но управо због тога Господ је посведочио да је он „највећи од рођених од жене“.

* Пост је подигао до трећег неба и Апостола Павла. Њега чак убраја у невоље и страдања која је поднео у своме мисионарском раду за славу Божију и спасење људи.

* Ниневљани, да нису постили и они сами и њихова стока, не би избегли катастрофу.

* Пост је моћно оружје против демона. „Овај род (демонски) не изгони се ничим другим, до само молитвом и постом“, рекао је Исус након истеривања демона који је био обузео једног младића.

Ми не треба да умртвљујемо своје тело, него своје страсти. Пост не значи да се само уздржавамо од мрсне хране, већ је то првенствено одрицање од злочестивих мисли, жеља и дела. Телесни пост је свакако неопходно помоћно средство у борби против страсти, нарочито против гордости која се сматра кореном сваког даљег зла. Стваран пост је првенствено уздржавање од сваке похоте. Без духовног поста, кажу оци, сам телесни пост Бог не прихвата. Пост има у првом реду духовни смисао и он је органски повезан са целокупним духовним животом. Стварни пост приводи човека смирењу. А у смирењу човек стиче сазнање, да за човека спасење лежи једино у Богу, у његовој милости. Код стицања свих врлина и код испуњења свих заповести, свети оци придају врлини расуђивања највећу важност. Расуђивање значи дар разликовања онога што је корисно, и онога што је штетно – тамо где је истина, и тамо где је лаж.

Лав Велики пише: „Само поштовање уздржања је одређено у четири временска периода, како бисмо у току године спознали да нам је непрестано неопходно очишћење и да при расејаности живота увек треба да се трудимо да постом и милостињом чистимо грех, који се умножава због телесних слабости и нечистоте жеља“.

Према речима Лава Великог, Божићни пост је жртва Богу за сакупљене плодове. „Као што је нама Господ подарио овоземаљске плодове, – пише светитељ – тако и ми у време тог поста треба да будемо дарежљиви према

сиромашнима“.

Према речима Симеона Солунског, „пост Божићне Четрдесетнице изображава пост Мојсија, који је постивши четрдесет дана и четрдесет ноћи добио на каменим таблицама Божије заповести. А ми, постећи четрдесет дана, созерцавамо и примамо живу Реч од Дјеве, не нацртану на камену, већ оваплоћену и рођену, и присаједињујемо се Његовој Божанској плоти“.

Свети Фотије патријарх Цариградски каже: „Пост благопријатан Богу је онај који подразумева поред уздржања од хране и удаљење од сваког греха, мржње, зависти, оговарања, неумесних шала, празнословља и других зала. Оној који пости само телесно не трудећи се у врлини личи на човека који је саградио лепу кућу, али у њој живи са змијама и скорпијама.“

Да нас Господ укрепи у посту и да нам снаге да сва искушења издржимо и заблагодаримо Му у дан Његовог Рођења!

— spc.rs